

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

3.3. Система постійного навчання та самовдосконалення персоналу.

3.4. Забезпечення комфортних умов праці, гендерної, расової рівності.

Таким чином, поетапна та цілеспрямована інклюзивна реконструкція в агропродовольчій сфері можлива на основі узгоджених дій суб'єктів агропродовольчої галузі за запропонованими п'ятнадцятьма векторами, що дозволить сформувати суспільну інклюзію, підвищить рівень добробуту населення та сформує базис для подальшого розвитку всієї агропродовольчої сфери та України в цілому.

Література

1. Дідух С.М. Інклюзивний розвиток агропродовольчих вертикально-інтегрованих компаній України : монографія. Одеса : Астропринт, 2020. 332 с.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ніколюк О.В., д.е.н., професор

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації. Цей процес дозволив формувати відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади (ОТГ) [1].

За 7 років в Україні частково втілений у життя законодавчий базис децентралізації, та цього замало для досягнення кінцевої мети реформи — формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення й підтримки повноцінного життєвого середовища, надання високоякісних і доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад [2].

Доволі хорошу динаміку показав процес формування ОТГ в Одеському регіоні. Проте, існує і кілька невирішених проблем, оперативного та стратегічного характеру, які будуть перепонами при подальшій реалізації реформи децентралізації та Стратегії розвитку Одеського регіону. Зокрема, серед таких проблемних питань, можна відзначити:

1) Не ефективне використання фінансових засобів територіальної громади на її розвиток. Досить часто в установах місцевого самоврядування сільських ОТГ не здатні розробити високоякісні інвестиційні проекти з метою отримання державних та міжнародних коштів, не в стані планувати та пограмувати розвиток громадян. Продовження введення політики децентралізації управління має відіграти значну роль в процесі нормалізації соціально-економічної ситуації в країні, подолати контрверсії між різними рівнями влади, слугувати допоміжним засобом для збільшення ефективності використання бюджетних коштів незалежно від рівня управління.

2) Проблеми фінансування й залучення інвестицій. Серед них: 1. Відсутність комплексної державної програми стимулювання інвестиційної діяльності в Україні та Одеського регіону зокрема, яка повинна поєднувати державні, регіональні, територіальні, галузеві, бізнесові інтереси, що є ефективним носієм розвитку економіки в цілому. 2. Не врегульовані законодавством України відповідні можливості у межах компетенції органів місцевого самоврядування стосовно пільг іноземним інвесторам. 3. Низький кредитний рейтинг країни, військові дії на сході держави, слабкі позиції стосовно легкості та ефективності ведення бізнесу не сприяють активності залучення іноземних інвестицій. 4. Інвестиційний клімат регіонів та територій місцевого самоврядування переважно зумовлюється кредитним рейтингом держави, загальними макроекономічними показниками росту економіки, політичною стабільністю в державі, тому перелічені аспекти можуть мати проблемний вплив на інвестиційні процес у територіальних громадах.

3) Наявність фінансових ресурсів у бюджетах ОТГ не завжди свідчить про їх реальну автономію (фінансову, податкову). Адже отримання надходжень від податків та платежів не завжди супроводжується їх самостійністю щодо введення податку, визначення ставки та бази податку. Сучасна ситуація засвідчує, що більшість податків та платежів регулюються центральними органами влади. Так серед усіх податків та платежів, що надходять до ОТГ, лише за податком на майно та єдиним податком можливо визначати їх ставку, при цьому центральним органом встановлені межі цієї ставки.

4) Нерівномірний розподіл інфраструктурної субвенції з огляду на кількість створених ОТГ

5) Відсутність кадрового забезпечення апарату місцевого самоврядування ОТГ, не достатньо кваліфіковані службовці. Неспроможність освоїти державні кошти, неефективне використання ресурсів та фінансів, результат роботи не достатньо кваліфікованого кадрового забезпечення. Органи самоврядування в ОТГ досить часто не в змозі підготувати якісні інвестиційні проекти, якими б можна залучити кошти держави чи кошти міжнародної допомоги, не готові для запровадження плану стратегічного

планування розвитку громад. Вирішенням цієї проблеми є введення дієвих програм професіоналізації органів місцевого самоврядування, впровадження проектів для підвищення кваліфікації службовців та надання необхідної методичної допомоги та консультацій з боку виконавчої влади [3].

б) Якість надання соціальних та адміністративних послуг, а також питання контролю за законністю рішень потребує детального опрацювання. Актуальним є питання контролю за законністю рішень, адже є дуже високі корупційні ризики щодо використання та витрат державних коштів, тому впровадження таких механізмів було б дуже хорошим рішенням, і якість надання соціальних та адміністративних послуг зросла б у разі. Об'єднання сільських, селищних, міських територіальних громад відповідно до перспективного плану (а у разі його відсутності — відповідно до Методики) дає можливість громаді отримати новий правовий статус територіальної громади з повноваженням міст обласного значення та прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом. Тобто для таких бюджетів передбачаються міжбюджетні трансферти з Державного бюджету та здійснюється горизонтальне вирівнювання їх податкоспроможності.

Враховуючи високі ризики корупційних дій щодо використання бюджетних коштів, актуальним є питання запровадження механізмів контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, як з боку державних органів, так і з боку громадськості.

В умовах бюджетної децентралізації є потреба здійснення належного контролю за роботою органів влади різних рівнів при плануванні та виконанні ними бюджетів, управлінні і використанні фінансових ресурсів.

Для розв'язання таких проблем насамперед доцільно:

- забезпечити ефективний попередній та поточний держфінконтроль за діяльністю ОТГ;
- налагодити максимально прозору діяльність місцевих органів влади та її контроль з боку громадськості;
- на законодавчому рівні визначити чіткий механізм щодо понесення відповідальності за порушення встановлених правил і норм.

Література

1. Реформа децентралізації / <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
2. Павлова О., Нагайчук Ю. Реформа децентралізації в Україні / Економічний часопис. Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2020. 3(23) DOI:10.29038/2411-4014-2020-03-23-31
3. Козак К.Б., Ніколюк О.В., МIRONENKO Б.В. Сталий розвиток об'єднаних територіальних громад: адаптивні інструменти управління

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

**Меліх О.О., д.е.н., професор,
Шепелева О.В., аспірантка,
Іванченков В.С., к.е.н., доцент,
Меліх Т.Г., к.е.н., викладач**

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Відомо, що для Одеської області одним із найбільш перспективних напрямків є розвиток туристичної галузі. Це зумовлено наявністю високого рекреаційного природно-ресурсного потенціалу її території, зокрема теплого клімату, морських пляжів, лікувальних грязей, акваторії та узбережжя лиманів і озер, мисливських і рибальських угідь. Проте туристичний регіон має свої проблеми сталого розвитку.

Сьогодні основними вимогами до туристичної дестинації є, з одного боку, наявність об'єктів туристського інтересу – пам'яток історії та культури, музеїв, природних атракцій, а з іншого – наявність можливості надання необхідних для задоволення потреб туристів послуг такої якості, на яку вони очікують, уключаючи транспортне обслуговування, умови для проживання та організацію дозвілля. Проблема балансу першого та другого стикається із проблемою інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Аналіз наукових праць останніх років, присвячених проблемам розвитку туристичних дестинацій, дозволяє дійти висновку, що основної уваги науковці надають питанням модернізації рекреаційно-туристичного господарства. Для вирішення завдань модернізації необхідно першочергове вирішення наступних завдань:

— виокремити регіональні туристичні дестинації, які мають потенціал сталого розвитку (наприклад, розділити Одеську область по кордонам територіальних громад);

— класифікувати туристичні дестинації за критеріями привабливості для інвесторів (наприклад, Ізмаїльський район – більш привабливий для винного туризму, Одеський район – для рибальства та ін.);

— надати опис стратегічних планів щодо сталого розвитку туризму в регіонах України;

— розрахувати показники привабливості для інвесторів туристичних дестинацій Одеської області;

- Грищенко А.В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
**СТАТИСТИЧНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД СТАНУ РИНКУ ПРАЦІ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**
- Коробкіна О.В., викладач-методист ВСП «Одеський технічний фаховий
104. коледж ОНАХТ»; Патлаченко Л.А., начальник управління збирання даних 339
вибіркових обстежень населення Головного управління статистики в Одеській
області; Копайгородська Т.Г., викладач-методист ВСП «Одеський технічний
фаховий коледж ОНАХТ». м. Одеса, Україна
**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ НАДАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ**
105. Ніколюк О. В., д.е.н., професор; Левчук Ю.С., старший викладач; 342
Кирилова В.П., магістр спец. «Публічне управління та адміністрування»,
ОНАХТ, м. Одеса, Україна
СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ІНКЛЮЗИВНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ В
106. АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ 345
Дідух С.М., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО САМОВРЯДУВАННЯ
107. ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД 347
Ніколюк О. В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса
**ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ**
108. Меліх О.О., д.е.н., професор; Шепелева О.В., аспірантка; Іванченков В.С., 350
к.е.н., доцент; Меліх Т.Г., к.е.н., викладач, ОНАХТ, м. Одеса
**ОЦЕНКА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ АКТИВНОСТИ МОЛОДЕЖИ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНТЕКСТ**
109. Andrei Tsimayeu, Uniwersytet Szczeciński, Poland; 352
Vasili Kulakou, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Poland
**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМИ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**
110. Шмагіна В.В., к.е.н., доцент; Масленников О. Є., бакалавр; Гладуніна К. Ю., 355
бакалавр. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса,
Україна